

V. PHẨM ĐẶT HƯỚNG VÀ TRONG SÁNG (*PAṆIHITAACCHAVAGGA*)⁸ (A. I. 8)

41. Ví như, này các Tỷ-kheo, sợi râu của lúa mì,⁹ hay sợi râu của lúa mạch bị đặt sai hướng, khi tay hay chân đè vào, có thể bị đâm thủng, hay có thể làm đổ máu; sự tình này không xảy ra. Vì có sao? Này các Tỷ-kheo, vì sợi râu bị đặt sai hướng. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, vị Tỷ-kheo với tâm bị đặt sai hướng, có thể đâm thủng vô minh, làm minh sanh khởi, có thể chứng đạt Niết-bàn; sự tình này không xảy ra. Vì có sao? Này các Tỷ-kheo, vì tâm bị đặt sai hướng.

42. Ví như, này các Tỷ-kheo, sợi râu của lúa mì hay sợi râu của lúa mạch được đặt đúng hướng, khi tay hay chân đè vào, có thể bị đâm thủng tay hay chân, hay có thể làm cho đổ máu; sự tình này có xảy ra. Vì có sao? Này các Tỷ-kheo, vì sợi râu được đặt đúng hướng. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, vị Tỷ-kheo với tâm được đặt đúng hướng, có thể đâm thủng vô minh, làm minh sanh khởi, có thể chứng đạt Niết-bàn; sự tình này có xảy ra. Vì có sao? Này các Tỷ-kheo, vì tâm được đặt đúng hướng.

43. Ở đây, này các Tỷ-kheo, với tâm của Ta biết tâm một người là uế nhiễm, Ta rõ biết: “Nếu trong thời gian này, người này mệnh chung, người như vậy tương xứng bị rơi vào địa ngục.”¹⁰ Vì có sao? Này các Tỷ-kheo, vì rằng tâm người ấy uế nhiễm.

Cũng do tâm uế nhiễm làm nhân như vậy, này các Tỷ-kheo, một số loài hữu tình ở đời, sau khi thân hoại mệnh chung, sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục.

44. Ở đây, này các Tỷ-kheo, với tâm của Ta biết tâm một người là thanh tịnh, Ta rõ biết: “Nếu trong thời gian này, người này mệnh chung, người như vậy tương xứng được sanh lên thiên giới.” Vì có sao? Này các Tỷ-kheo, vì rằng tâm người ấy thanh tịnh.

Cũng do tâm thanh tịnh làm nhân như vậy, này các Tỷ-kheo, một số loài hữu tình ở đời, sau khi thân hoại mệnh chung, sanh vào cõi thiện, cõi trời, cõi đời này.

⁸ Tham chiếu: *Tăng. 增* (T.02. 0125.9.5. 0562c18); *Tăng. 增* (T.02. 0125.9.6. 0563a01). *Acchanna*: Không bị che phủ, chỉ cho nước không bị bọt nước che phủ.

⁹ Xem S. V. 10.

¹⁰ *AA. I. 57: Yathābhatam nikkhittoti yathā āharitvā thapito* (“Tương xứng rơi xuống” nghĩa là khi mang theo [tâm uế nhiễm], phải bị rơi xuống [địa ngục]). Xem *M. I. 71*.

45. Ví như, này các Tỷ-kheo, một hồ nước uể nhóp, bị khuấy động, đục bùn. Tại đáy, có người có mắt, đứng trên bờ, không thể thấy các con ốc, các con sò, các hòn sạn, các hòn sỏi, các đàn cá qua lại, đứng yên.¹¹ Vì có sao? Vì nước bị khuấy đục. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, vị Tỷ-kheo với tâm bị khuấy đục¹² biết được lợi ích của mình, hay biết được lợi ích của người, hay biết được lợi ích của cả hai, hay sẽ chứng ngộ các pháp Thượng nhân, tri kiến thù thắng xứng đáng bậc Thánh; sự kiện như vậy không xảy ra. Vì có sao? Này các Tỷ-kheo, vì rằng tâm vị ấy bị khuấy đục.

46. Ví như, này các Tỷ-kheo, một hồ nước trong, sạch, không bị khuấy đục, tại đáy, có người có mắt, đứng trên bờ, có thể thấy các con ốc, các con sò, các hòn sạn, các hòn sỏi, các đàn cá qua lại, đứng yên. Vì có sao? Vì nước không bị khuấy đục. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, vị Tỷ-kheo với tâm không bị khuấy đục biết được lợi ích của mình, hay biết được lợi ích của người, hay biết được lợi ích của cả hai, hay sẽ chứng ngộ các pháp Thượng nhân, tri kiến thù thắng xứng đáng bậc Thánh; sự kiện như vậy có xảy ra. Vì có sao? Này các Tỷ-kheo, vì rằng tâm vị ấy không bị khuấy đục.

47. Ví như, này các Tỷ-kheo, phàm có những loại cây gì, cây Phandana¹³ được xem là tối thượng, tức là về nhu nhuyễn và dễ sử dụng. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, Ta không thấy một pháp nào khác lại nhu nhuyễn và dễ sử dụng hơn một tâm được tu tập, được làm cho sung mãn. Tâm được tu tập, được làm cho sung mãn, này các Tỷ-kheo, là nhu nhuyễn và dễ sử dụng.

48. Ta không thấy một pháp nào khác, này các Tỷ-kheo, lại thay đổi nhanh chóng hơn tâm. Thật không dễ gì, này các Tỷ-kheo, dùng một ví dụ để diễn tả sự thay đổi nhanh chóng của tâm.

49. Tâm này, này các Tỷ-kheo, là sáng chói, nhưng tâm này bị ô nhiễm bởi các cấu uế từ ngoài vào.

50. Tâm này, này các Tỷ-kheo, là sáng chói, và tâm này được gột sạch các cấu uế từ ngoài vào.

¹¹ Xem *D. I.* 84.

¹² Bởi năm triền cái.

¹³ *Phandana*: Uyển chuyển, mềm mại. Xem *AA. I.* 59.